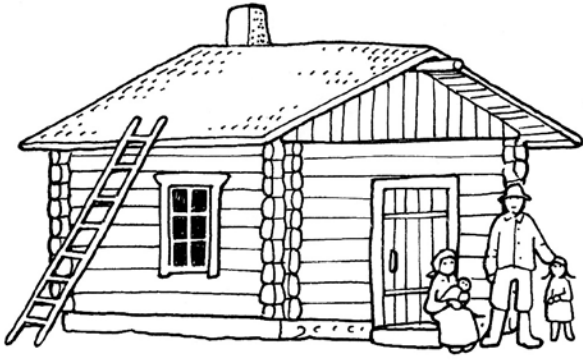

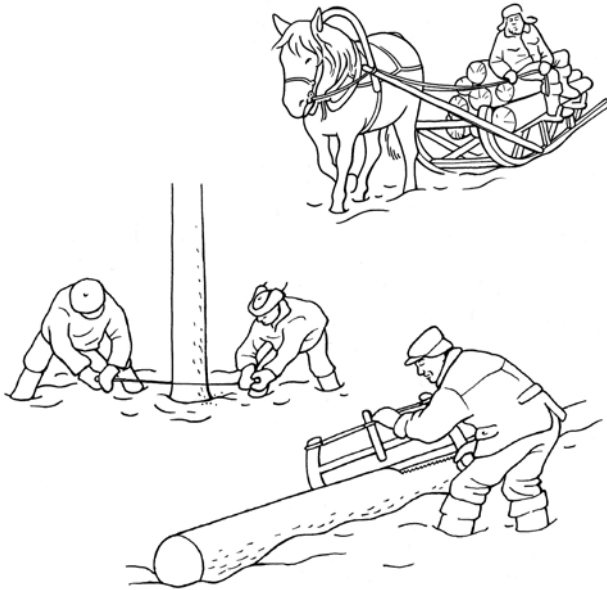
“Tulee tundra” -Osaran aukeat 1940-luvulta nykypäivään

Kainuussa, Pudasjärven ja Posion kuntien alueella sijaitsevia Osaran aukeita on pidetty aikoinaan Euroopan suurimpana avohakkuualana. Hakkuutoiminta alueella käynnistyi sodan jälkeen 1940-luvulla ja jatkui aina 1960-luvun loppuun. Nimi "Osaran aukeat" juontaa Metsähallituksen silloiseen pääjohtajaan, Nils Arthur Osaraan, vaikka hakkuutoiminta alueella aloitettiin jo hänen edeltäjänsä Mauno Pekkalan aikana.

Toisen maailmansodan jälkeen Suomen metsiin kohdistui kova käyttöpaine; sotakorvausten maksu edellytti voimakasta teollisuuden kehittämistä. Alueluovutuksissa menetettiin sekä metsä- että asuinmaata ja siirtoväen asuttaminen siirsi jäljelle jäänyttä metsätalousmaata asutukseen. Hakkuiden painopiste valtion metsissä siirtyi Etelä-Suomesta pohjoiseen. Metsätalous tarjosi kaivattua työtä rintamalla kotiutuneille miehille.

Suurin hakkuupaine kohdistui heti sotien jälkeen Metsähallituksen Pohjanmaan piirikuntaan, jossa hakattiin vuosina 1946–47 lähes puolet kaikista valtion metsien hakkuista. Suomen suurimmaksi nimetty hakkuuaukea, "Osaran aukea", syntyi Pudasjärven metsien korkeisiin vaaramaisemiin. Lähellä olivat Kemin puunjalostuslaitokset ja lijoen vesistö tarjosi luontevan uittoväylän puiden kuljettamiseen. Aina 1940-luvun lopulta 1960-luvun alkuun yhtenäistä hakkuu-aluetta kertyi yli 20 000 hehtaaria. Puuta hakattiin yhteensä noin 1,2 milj. m³.

"Keskitettyjä hakkuusuunnitelmia laaditaan lähinnä sellaisille metsäseuduille, missä hakkuumahdollisuudet sekä määrin että aikaan nähden ovat runsaat. On siis edellytettävä usean vuoden suurehkoja työmaita." Metsätalouden tarkastajille lähetetty kirje toukokuussa 1947.

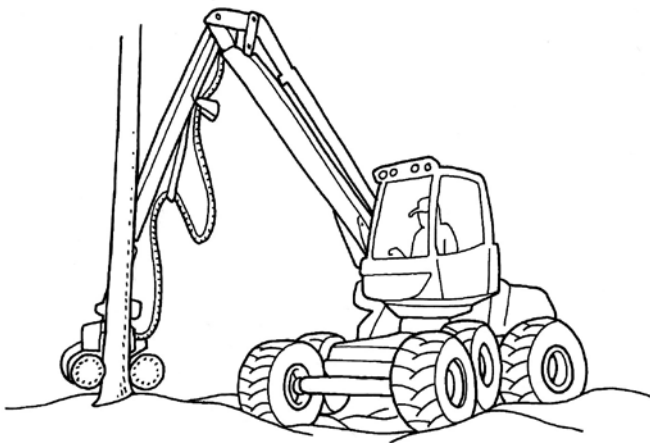
Hakattujen alueiden viljely oli haasteellista. Viljelykohteet sijaitsivat vaaroilla, jotka nousivat paikoin 250–300 metriä merenpinnan yläpuolelle. Maaperän paksu kunnakerros vaikeutti taimien selviytymistä, vaikka kaikki alueet pyrittiinkin kulottamaan ennen viljelyn aloittamista. Lisäksi etelästä peräisin oleva männynsiemen ja -taimimateriaali ei soveltunut kovin hyvin pohjoisen olosuhteisiin.

Vaikka viljelyalueet oli raivattu, haittasi vesakoituminen taimien alkukehitystä. Lisäksi kylmät kesät ja routiminen verottivat taimimäärää. Täydennys- ja uusintaviljelyä tehtiin pääosin koululaistyövoimalla. Taimikonhoitotöihin päästiin 1970-luvulla. Taimikkoja harvennettiin ja perattiin sekä vesurilla että raivaussahalla. Torjunta-aineita levitettiin raivauksen yhteydessä kantokäsittelynä ja myös lentokoneella. Raivauksessa poistettiin ajan hengen mukaisesti mäntyjen kasvua haittaavaa lehtipuustoa.

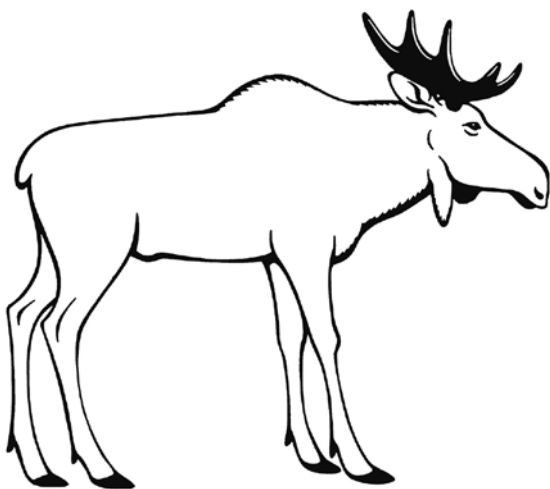

Osaran aukeiden syntyvaiheessa Metsähallitusta myös kritisoitiin: "Tulee tundra". Pelättiin hakkuu-
aukeiden jäävän puuttomiksi. Sanomalehti Kaleva
teki hakkuista reportaasin, jossa alueen tunnettu
metsästäjä arveli hakkuiden johtavan metsänriistan
vähentymiseen metsätöiden pelotellessa hirviä.
Sodanjälkeisesti keskityshakkuista oltiin montaa mieltä
myös Metsähallituksen sisällä. Ns. vanhan polven
cajanderilaiset metsänhoitajat pitivät sotavuosina
alkanutta voimaperäistä hakkuutapaa huonona.
Myös Pudasjärven hoitoalueen aluemetsähoitaja
J.V. Niemiselle uudet hakkuusuunnitelmat olivat
epämieluisia. Avohakkuiden sijaan hän olisi halunnut
lisätä kasvatushakkuiden määrää.

Nykyisin alueella kasvaa vankka metsä. Kokonais-
puusto on noin 1,2 milj. m³ ja metsämaalla puustoa
on 82 m³/ha. Puuston vuosikasvu on 50 000 m³, ja
tuottavan metsän tavoite on siis saavutettu. Pää-
puulajina on mänty, mutta rehevämmillä paikoilla on
sekapuustona myös kuusta ja koivua. Korkeimmilla
vaaroilla ja pohjoisrinteillä on edelleen aukkoisuutta ja
tykkylumen viottamaa metsää.

Harvennushakkuut aloitettiin 2000-luvulla. Harvennus-
leimikoiden keskipinta-ala on ollut noin 100 ha. Puuta
on kertynyt keskimäärin 50 m³ hehtaarilta, pääosa
siitä on ollut havukuitua, mutta mukaan on mahtunut
myös jonkin verran mäntypikkutukkia. Poistettavan
rungon keskijäreys on ollut aika huomattava, 75 l/
runko, joka on johtunut aikanaan hyvin tehdyistä
harvennuksista.

Alueella on todettu hyvät riistakannat. "Osaran
aukeilla" sijaitsee pari suurehkoa metson soidin-
aluetta. Kulotuksen seurauksena seutu säilyi pitkään
avoimena ja lehtipuuston määrä vähäisenä, vielä
1980–90-luvuilla siellä oli hyviä riekkokantoja, mutta
metsän kasvun seurauksena alueen peitteisyys on
kasvanut ja riekko on vähentynyt. Alueen hirvikanta
on perinteisesti ollut myös vahva. Tästä johtuen myös
karhua tavataan seudulla. Metsän kasvusta johtuen
maaston peitteellisyys kasvaa, ja riistan saaminen
ilman koiraa alkaa olla hyvin hankalaa.